

Inspektionsrapport
från Skolverket
2007:4

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Södermalskyrkans Kristna Skola i Stockholms Stad

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Ideella föreningen Södermalmskyrkan
Petrejusvägen 42
121 38 Johanneshov

2007-04-11
1 (3)
Dnr 54-2006:2359

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Södermalmskyrkans Kristna Skola i Stockholm

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Södermalmskyrkans Kristna Skola i Stockholm kommun. Besök gjordes i skolan den 5-6 december 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 11 juli 2007 skall huvudmannens namn redovisa till Skolverket enheten i enhet vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att utbildningen vid Södermalmskyrkans Kristna Skola till stora delar är av god kvalitet. Skolverket vill särskilt lyfta fram det genomtänkta målstyrningsarbete som bedrivs. Genom detta har skolan utvecklat ett väl fungerande

kvalitetssystem, vilket fungerar som drivkraft för att kontinuerligt förbättra verksamheten.

Enligt Skolverket är skolans måluppfyllelse god avseende såväl det nationella kunskapsuppdraget som demokratiuppdraget. Skolverket vill betona det positiva klimat som råder på skolan och det respektfulla bemötandet mellan elever och personal.

Skolverket bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan tillgodoser inte alla elevers rätt till särskilt stöd (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans konkretisering av de nationella kursplanerna och betygskriterierna måste ändras så att de harmonierar med de nationella (9 kap. § 2 skollagen).
- Betyg sätts inte i enlighet med bestämmelserna (1a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 3 § grundskoleförordningen).
- Skolans karaktärsomdömen är inte i enlighet med bestämmelserna (1 a kap. 7 § förordning om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen upprättas inte i enlighet med förordningen (1a kap. 7 § förordning om fristående skolor jämfört med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Skolan lever inte upp till förordningens krav om elevers deltagande i upprättandet av kvalitetsredovisningen (4-5 §§ förordning om kvalitetsredovisning).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (9 kap. 7 § skollagen).

Det finns enligt Skolverkets bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans uppföljning av kunskapsresultaten bör förbättras.
- Elevernas inflytande över undervisningens utformning bör förbättras.
- Elevernas kännedom om utbildningsmålen bör förbättras.
- Skolan bör klargöra skillnaderna mellan strävansmål och uppnåendemål.
- Kvaliteten på åtgärdsprogrammen bör förbättras.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Gunnel Eriksson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Anna Bergstedt Nordqvist, Anette Älmdalen, Christina Aro-Östgren och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Stockholm kommun

Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Södermalmskyrkans Kristna Skola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	2
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	7
Bedömning av förutsättningarna	14

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Södermalmskyrkans Kristna Skola den 5-6 december 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets tredje inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1987. Den senaste regelbundna inspektionen av skolan gjordes 1998 (dnr 98:30). Skolan uppfyllde då kraven för godkännande, men huvudmannen anmodades till ansträngningar att söka utbildad personal. I Skolverkets beslut fick skolan fortsatt godkännande och rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar, skolans elevvårdsteam där skolsköterskan ingår samt företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte förskoleklassen och lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Södermalmskyrkans Kristna Skola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Skolverket har dels tagit del av den rapport som Stockholms kommuns egna skolinspektörer upprättat efter ett besök på skolan den 20-24 februari 2006¹, dels av en enkätundersökning i årskurs 3 och fritidshem som Stockholms kommun genomförde år 2005.

Beskrivning av skolan

Södermalmskyrkans Kristna Skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	16
Grundskola	184

Regeringen godkände Södermalmskyrkans Skola i Stockholms kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1-9 år 1987. Huvudmannen ansökte senare om rätt att sätta betyg och beviljades enligt Skolverkets beslut (dnr 98:819) rätt att anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. I ett av Skolverket meddelat underrättelsebeslut (dnr 99:2104) har huvudmannen godkännande att bedriva förskoleklass i anslutning till skolan.

Skolans inriktning är konfessionell med kristen profil. Skolans vision är att verksamheten skall bedrivas utifrån ett helhetsperspektiv på människan och sammanfattas med de tre ledorden Kunskap, Trygghet och Karaktär. Dessa återfinns i skolans logotyp.

Huvudman för skolan är Södermalms Fria Församling, en ideell förening, med organisationsnummer 802003-3687. Huvudmannen har gjort ett byte av skolans namn som numera är Södermalmskyrkans Kristna Skola.

Skolan startade läsåret 1986 och vid Skolverkets besök omfattade verksamheten förskoleklass och årskurserna 1-9.

¹ Utbildningsförvaltningen i Stockholms stad gör övergripande uppföljningar av samtliga skolformer.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 200 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Stockholms kommun, men skolan har även elever från Botkyrka, Danderyds, Haninge, Huddinge, Nacka, Sollentuna, Sundbybergs, Tyresö, Vallentuna och Värmdö kommun.

Skolan ligger i Hammarbyhöjden i Stockholms kommun. På skolområdet finns även den kommunala skolan, Hammarbyskolan. De ursprungliga lokalerna uppfördes som Hammarby folkskola år 1943, men stängdes 1969 på grund av vikande elevunderlag. Lokalerna togs åter i drift 1989 i och med att bostadsområdet Hammarbyhöjden förtätades. Lokalerna ägs av Skolfastigheter i Stockholm AB och vid tidpunkten för Skolverkets besök pågick en omfattande renovering.

För att kunna ha tillgång till en större och bättre utrustad lokal bedrivs undervisning i idrott och hälsa för de äldsta eleverna i en idrottssal i Forsgrenska huset på Medborgarplatsen. Undervisning i hem- och konsumentkunskap sker i ett tillagnskök i församlingens lokaler på Götgatan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Södermalmskyrkans Kristna Skola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att utbildningen vid Södermalmskyrkans Kristna Skola till stora delar är av god kvalitet. Inspektörerna vill särskilt lyfta fram det genomtänkta målstyrningsarbete som bedrivs. Genom detta har skolan utvecklat ett väl fungerande kvalitetssystem, vilket fungerar som drivkraft för att kontinuerligt förbättra verksamheten.

Enligt inspektörerna är skolans måluppfyllelse god avseende såväl det nationella kunskapsuppdraget som demokratiuppdraget. Inspektörerna vill betona det positiva klimat som råder på skolan och det respektfulla bemötandet mellan elever och personal.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan tillgodoser inte alla elevers rätt till särskilt stöd (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans konkretisering av de nationella kursplanerna och betygskriterierna måste ändras så att de harmonierar med de nationella (9 kap. § 2 skollagen).
- Betyg sätts inte i enlighet med bestämmelserna (1a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 3 § grundskoleförordningen).
- Skolans karaktärsomdömen är inte i enlighet med bestämmelserna (1a kap. 7 § förordning om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen upprättas inte i enlighet med förordningen (1a kap. 7 § förordning om fristående skolor jämfört med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).

- Skolan lever inte upp till kravet på elevers deltagande i upprättandet av kvalitetsredovisningen (4–5 §§ förordning om kvalitetsredovisning).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (9 kap. 7 § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans uppföljning av kunskapsresultaten bör förbättras.
- Elevernas inflytande över undervisningens utformning bör förbättras.
- Elevernas kännedom om utbildningsmålen bör förbättras.
- Skolan bör klargöra skillnaderna mellan strävansmål och uppnåendemål.
- Kvaliteten på åtgärdsprogrammen bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper

Skolan har två huvuduppdrag, varav kunskapsuppdraget är det ena. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, och i de nationella kursplanerna finns kunskapsmål formulerade som mål att sträva mot respektive mål att uppnå. Strävansmålen utgör det främsta underlaget för planeringen av undervisningen och anger således inriktningen på skolans arbete. Detta arbete skall ge förutsättningar för varje elev att minst nå de kunskaper och färdigheter som kursplanernas uppnåendemål för årskurs 5 respektive årskurs 9 anger i respektive ämne.

Förskoleklassen omfattas inte av kursplanerna. I samband med klassbesök har inspektörerna noterat verksamhet som stimulerar elevernas utveckling och lärande. Det enskilda barnets lärande dokumenteras i en portfolio, som följer med eleven genom åren i grundskolan. De föräldrar som inspektörerna talade med upplevde att verksamheten i förskoleklassen på olika sätt bidrar till elevernas utveckling och lärande.

Som stöd för bedömning av elevernas kunskaper i grundskolan erbjuds skolorna nationella ämnesprov i svenska, engelska och matematik i årskurs 5. Hur väl eleverna vid Södermalmskyrkans Kristna Skola lyckats i dessa ämnen framgår av nedanstående sammanställning.

Tabell 1	Nationella ämnesprov årskurs 5		
	2004	2005	2006
Andel (%) som nått målen i svenska	82	100	100
Andel (%) som nått målen i matematik	88	100	95
Andel (%) som nått målen i engelska	87	100	100

Källa: Uppgifterna är skolans egna.

Kursplanerna innehåller för eleverna i årskurs 5 minst 16 ämnen². För att följa måluppfyllelsen i alla ämnen har skolan utarbetat ett system med avstämning på individnivå i varje ämne i samband med de terminsvisa klasskonferenserna. Inspektörerna har granskat ett urval av dessa sammanställningar och funnit att uppgifter om måluppfyllelse i några enstaka ämnen ibland saknas. Inspektörerna ser dock möjligheter för skolan att ytterligare utveckla dessa uppföljningar genom att utifrån resultat på individnivå skapa en samlad bild av måluppfyllelsen för årskursen, vilket kan ge underlag för skolövergripande åtgärder som kan bidra till ökad måluppfyllelse.

De nationella ämnesproven i årskurs 9 i svenska, engelska och matematik är obligatoriska. De skall användas som stöd för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och vid betygssättning.

Tabell 2	Nationella ämnesprov årskurs 9		
	2004	2005	2006
Andel (%) som fått minst provbetyget G i svenska	100	100	100 (96)
Andel (%) som fått minst provbetyget G i matematik	100	83	65 (88)
Andel (%) som fått minst provbetyget G i engelska	100	94	100 (96)

Källa: Uppgifterna från 2006 är skolans egna och i övrigt Skolverkets statistik. Siffrorna inom parentes avser riket.

En jämförelse mellan resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 och slutbetygen visar att dessa överensstämmer väl både i engelska och i svenska. Däremot finns en stor avvikelse år 2006 i matematik, vilket även skolan observerat. Den låga resultatnivån har bland annat resulterat i byte av läromedel i matematik. Inspektörerna vill påpeka betydelsen av att skolan i det fortsatta arbetet analyserar resultaten på de nationella ämnesproven i förhållande till ele-

² För elever som har undervisning i modersmål och teckenspråk tillkommer dessa ämnen. I årskurs 9 tillkommer dessutom moderna språk för elever som valt ett annat språk utöver engelska.

vernas slutbetyg (se vidare Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning).

Tabell 3	Resultatmått för elever i årskurs 9								
	Södermalmskyrkans Kristna Skola			Stockholms kommun			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	249,3	218,9	232,5	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	100	88,6	90	75,6	75,7	75,1	75,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till gymnasieskolans nationella program	100	94,4	100	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

Källa: Skolverkets statistik

Utöver nämnda avstämningar följer skolan även elevernas läsutveckling genom läsutvecklingsschemat, LUS, i förskoleklassen och i grundskolan.

Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande mål

I läroplanen och i kursplanerna anges mål att sträva mot. Dessa anger vilken inriktning undervisningen skall ha för att eleverna skall utveckla förmågor som exempelvis nyfikenhet, att arbeta självständigt och tillsammans med andra och att kritiskt granska. I den enkätundersökning som tidigare refererats till och som Stockholms stad genomför finns några frågor om verksamheten och hur väl den lyckats. Denna undersökning omfattade år 2005 fritidshem och årskurs 3 och resultaten redovisas för stadsdelen. I jämförelse med deltagande skolor i stadsdelen är resultaten för Södermalmskyrkans Kristna Skola goda. I skolans arbetsplan för läsåret 2006/2007 betonas också arbetet med läroplanens strävansmål. Däremot framkommer, i samtal med lärare och skolledning, att det råder oklarhet mellan strävansmålen respektive uppnåendemålen funktion, varför inspektörerna bedömer att skolan bör tydliggöra detta.

Normer och värden

Skolan har, utöver kunskapsuppdraget, även ett demokratiuppdrag. Detta ställer flera olika krav på verksamheten. Bland annat skall skolan arbeta så att varje elev utvecklar en förmåga att göra etiska ställningstaganden, visa respekt för andra människors egenvärde samt ta avstånd från att människor utsätts för förtryck eller kränkande behandling. Inspektörerna har såväl i samtal med elever som genom observationer noterat att eleverna vid Södermalmskyrkans Kristna Skola har ett respektfullt förhållningssätt mot varandra. Vid diskussioner med eleverna rörande diskriminering eller annan kränkande behandling tar eleverna tydligt avstånd från detta. Även bemötandet mellan vuxna och elever är förtroendefullt.

Demokratiuppdraget kräver även att skolorna skall arbeta så att eleverna utvecklar en förståelse för de demokratiska principerna. På Södermalmskyrkans Kristna Skola tillämpas klass- och elevråd för att eleverna skall utveckla denna förståelse. Inspektörerna har mött elever som tydligt förstår syftet med de olika

råden och de klargör vilken funktion dessa har samt ger exempel på resultat av rådets arbete.

Enligt läroplanen, som skolan tillämpar, skall eleverna successivt få allt större inflytande över det egna lärandet. För att detta skall bli möjligt krävs att eleverna har kännedom om vilka mål de skall nå. De elever inspektörerna kommit i kontakt med uppger att de i olika grad känner till målen och att det beror på läraren hur väl eleverna informeras om dessa. Lärare uppger för inspektörerna att de på olika sätt arbetar för att öka elevernas kännedom om målen. Vidare uppger elever att de för vissa lärare har goda möjligheter till inflytande medan andra lärare styr undervisningens utformning helt. Även skolan har identifierat elevernas inflytande över det egna lärandet som ett utvecklingsområde.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Södermalmskyrkans Kristna Skola ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Inspektörerna vill påpeka betydelsen av att skolan i det fortsatta arbetet analyserar resultaten på de nationella ämnesproven och elevernas slutbetyg.

Skolan har utarbetat system för att följa upp resultaten i alla ämnen och årskurser och följer även särskilt elevernas läsutveckling. Enligt inspektörernas bedömning kan dock uppföljning, utvärdering och analys av de samlade kunskapsresultaten ytterligare förbättras. Detta skulle, enligt inspektörerna, kunna ge skolan ett bättre underlag för analys av vilka åtgärder som bör vidtas för högre måluppfyllelse.

Inspektörerna bedömer att skolan till stora delar svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Enligt inspektörernas bedömning bör dock elevernas inflytande över det egna lärandet förbättras liksom deras kännedom om kunskapsmålen. Skolan bör även tydliggöra skillnaden mellan strävansmålen respektive uppnåendemålen funktion.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Skollagen ställer krav på att verksamheten i en fristående skola skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Sedan den 1 april 2006 råder ett absolut förbud mot kränkning av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Lagen ställer krav på att en likabehandlingsplan upprättas, följs upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. I planen skall framgå skolans arbete för att främja lagens ändamål.

Södermalmskyrkans Kristna Skola har en ”handlingsplan mot alla former av kränkande behandling”. Genom årliga anonyma enkäter till samtliga elever kartläggs situationen på skolan och utifrån resultatet av denna vidtas riktade insatser. Av planen framgår även skolans målsättning samt vilka fortlöpande insatser som genomförs på skol-, klass, elev- och personalnivå. Planen har tagits fram av skolans elevvårdsteam och enligt rektorn har eleverna inte varit delaktiga i detta arbete.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att den 15 oktober 2006 trädde en ny förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan i kraft. Inspektörerna utgår från att skolan vid revidering av likabehandlingsplanen beaktar detta. Det är också viktigt att skolan använder rätt benämning på den aktuella planen. I övrigt bedömer inspektörerna att planen uppfyller de nya kraven. Inspektörerna vill även informera om att Skolverkets Allmänna Råd (06:964), För arbetet med att främja likabehandling, finns som stöd för skolorna i detta arbete.

Genom att kontinuerligt genomföra klass- och elevråd utvecklar eleverna vid Södermalmskyrkans Kristna Skola förståelse för de demokratiska principerna. Skolans rektor är involverad i de båda elevrådets verksamhet. Syftet med att ha ett elevråd för de yngre eleverna är, enligt rektorn, att de frågor som engagerar yngre elever behandlas på en för dem anpassad nivå och samtidigt tränas de i det demokratiska arbetet. På motsvarande sätt är elevrådet för de äldre eleverna fokuserat på frågor som ligger dem närmare. Bland annat diskuteras uppehållsrummets inredning och regler.

Skolrådet, där även elevrepresentation finns, är det officiella organet för samverkan mellan skolan och vårdnadshavarna. De föräldrar som inspektörerna kommit i kontakt med upplever att rådet fungerar väl, men de lyfter även fram andra former av samverkan som utvecklingssamtalen samt övriga gemensamhetsskapande inslag.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Huvudmannens vision är att skolan skall vara en förebild genom att se till hela människan. Södermalmskyrkans Kristna Skola har utformat denna genom begreppen Kunskap, Trygghet och Karaktär. Av skolans måldokument framgår att helhetssynen består av fyra dimensioner; den intellektuella, social/emotionella, fysiska och andliga. Till var och en av dessa finns övergripande mål, som är hämtade ur läroplanen och de nationella kursplanerna. Vidare beskrivs arbetssätt för att skolans verksamhet skall genomföras med visionen som målbild.

Förskoleklassen, med tre timmars daglig verksamhet, har hög personaltäthet. Detta är en medveten satsning från skolans sida för att skapa en grundtrygghet

för eleverna. Eftersom eleverna i förskoleklassen kommer från många olika kommuner läggs stor kraft på arbetet för att gruppen skall fungera. Övriga inslag i förskoleklassen bidrar också, enligt inspektörerna, både till att stimulera varje barns utveckling och lärande och ge en grund för fortsatt skolgång.

Av skolans timplan framgår att eleverna i grundskolan erbjuds fler timmar än den av skollagen garanterade undervisningstiden.

Skolans kristna inriktning synliggörs genom morgonbön, Chapel (gudstjänst), veckans bibelcitат, månadens karaktärsord, karaktärsämnet kristendom och barmhärtighetstjänst. Karaktärsämnet kristendom har egen kursplan med moment som skall behandlas i de olika årskurserna. I ämnet religionskunskap följer skolan den nationella kursplanen.

Södermalmskyrkans Kristna Skola har gjort lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna i flertalet ämnen. Dessa innehåller årskursvisa mål i ämnena och som stöd för att följa om eleverna når de årskursvisa målen har skolan utarbetat "trafikljusen"³. I vissa ämnen finns betygskriterier formulerade för de olika betygsstegen (se vidare Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning).

Grundskoledelen vid Södermalmskyrkans Kristna Skola består av en klass i vardera årskursen. Skolan har, enligt styrdokumentet, ansvar för att eleverna får möta olika arbetssätt. I samband med lektionsbesök har inspektörerna observerat olika klassrumssituationer allt från lärarledda till lektioner där elever och lärare gemensamt diskuterar fram lösningar på matematiska problem. Inspektörerna har, som tidigare angetts, noterat att skolan i flertalet ämnen arbetat för att synliggöra växandet i kunskaper genom de så kallade trafikljusen.

Undervisningen skall, enligt läroplanen, vara saklig och allsidig så att eleverna inte ensidigt påverkas av den ena eller den andra åskådningen. Enligt rektorn är skolan noga med att belysa frågor på ett allsidigt sätt. Eleverna får sätta sig in i olika synsätt på HBT-frågor⁴ samt får argumentera för och emot exempelvis abort och homosexualitet. Skolan har ett allsidigt urval av läromedel. I samtal med lärarna framkommer att de aktivt arbetar för att tillföra ytterligare dimensioner till föreställningar som enstaka elever ibland kan ha med sig hemifrån. Även i skolans karaktärsämne, kristendom, arbetar läraren för att få eleverna att utveckla ett kritiskt tänkande och eleverna får bland annat möta personer med annan tro samt besöka andra religioners helgedomar. De elever som inspektörerna talat med upplever att undervisningen innehåller flera olika perspektiv på olika fenomen och att detta bidrar till att utveckla deras kritiska tänkande. Inspektörerna har även i samband med lektionsbesök bland annat sett hur olika skapelseteorier behandlats. I skolans kristna profil ingår även morgonbön och gudstjänst. Dessa inslag är obligatoriska, men eleverna behöver inte aktivt delta i bönen.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar införts i förordningen om fristående skolor avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvar har tydlig-

³ "Trafikljusen" finns i elevens visningsportfolio och följs upp genom att använda samma färger som finns i trafiksignaler. Färgerna anger om målet nåts, inte nåts eller om eleven är på väg att nå målet. Trafikljusen skall, enligt lärarna, ses som en slags självvärdering.

⁴ Frågor som rör homo-, bi- och transexualitet.

gjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn skall se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet skall framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta elevens hela skolsituation.

Vid Södermalmskyrkans Kristna Skola är lärarna uppmärksamma på varje enskild elevs lärande. Vid behov signalerar läraren sin oro för en elev genom att notera sina observationer i ett dokument, "Nödbromsen", vilket lämnas vidare till elevvårdsteamet. Efter att elevvårdsteamet analyserat signalerna från läraren sätts adekvata åtgärder in och berörd personal informeras om detta. Stöd ges sedan inom klassens ram alternativt i Kunskapsstudion. I klassrummen finns olika slags utrustning som hörselkåpor och skärmar som tillgodoser vissa elevers behov. I Kunskapsstudion arbetar lärarna flexibelt med olika stödinsatser och planerar även att erbjuda elever med mycket goda studieresultat extra utmaningar i sitt lärande.

Enligt skolans elevvårdsteam, där en representant från skolledningen ingår, är behovet av stöd stort. Detta kan i sin tur innebära att elever, enligt elevvårdsteamet, kan få vänta på stödinsatsens genomförande.

Vid inspektionsbesöket framkom att skolan upprättar två olika slags åtgärdsprogram. Det "allmänna" åtgärdsprogrammet upprättas av läraren tillsammans med vårdnadshavare och elev. Därutöver har man "särskilda" åtgärdsprogram som upprättas av ansvarig i elevvårdsteamet och är till för att äska medel från elevens hemkommun.

Inspektörerna har dels granskat de frågor som finns i "Nödbromsen", dels ett antal åtgärdsprogram. Enligt inspektörerna är de frågeställningar som finns i "Nödbromsen" framför allt av karaktären vad som "saknas" hos eleven. Som tidigare angetts, ligger elevvårdsteamets analys av detta till grund för åtgärdsprogrammet. I dessa anges bland annat elevens situation, som då baseras på innehållet i "Nödbromsen". Inspektörerna bedömer därför att åtgärdsprogrammen vid Södermalmskyrkans Kristna Skola bör förbättras så att de i högre utsträckning utformas utifrån en analys av undervisningen och den omgivande miljön. Inspektörerna bedömer även att det inte är godtagbart att vänta med att ge det särskilda stöd som eleven har behov av. Vidare vill inspektörerna göra skolan uppmärksam på faran med att använda samma namn på två dokument som har olika funktion.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Vid Södermalmskyrkans Kristna Skola genomförs terminsvisa avstämningar av elevernas utveckling. Vid dessa tillfällen används ett så kallat "kryssdokument" där alla lärare anger elevens lärande och utveckling utifrån skolans vision Kunskap, Trygghet och Karaktär (se vidare område 1 Bedömning av Resultaten). Som stöd för vad som sagts vid klasskonferensen förs även minnesanteckningar för varje elev.

Detta underlag finns sedan med när utvecklingssamtalet genomförs. Enligt både elever och vårdnadshavare så lämnas information om hur väl eleven lyckats i alla ämnen, men även elevens sociala utveckling belyses. Både vårdnadshavare

och elever upplever att utvecklingssamtalen genomförs med god kvalitet. Från föräldrahåll uppskattas även att personal från fritidshemmen deltar vid samtalen för de yngre barnen.

Som ett led i skolans uppföljning av elevernas karaktär ges obligatoriskt terminsvis karaktärsomdömen från och med årskurs 5. Dessa innehåller tre huvudområden som bedöms i fyra steg avseende olika aspekter av elevens ordning, uppförande och flit. Under området uppförande bedöms bland annat elevens lydnad. Därutöver innehåller karaktärsomdömet även uppgifter om elevens frånvaro. Omdömet utformas genom att elev och lärare gör en bedömning. Bägge parter bedömning är synligt på det papper som sedan skickas hem i samband med terminsslut. Från elever, föräldrar och lärare på skolan har inspektörerna fått skilda åsikter om karaktärsomdömena.

Syftet med utvecklingssamtalet är att ge en bild av skolsituationen i dess helhet och att främja elevens utveckling. I denna bild ingår elevens kunskapsmässiga utveckling som en viktig del. Lika viktiga är dock andra delar som inte är relaterade till ämneskunskaper. Som exempel kan anges; elevens ambition, arbetsförmåga, uppträdande, uppmärksamhet, samarbetsförmåga, kreativitet, självbild, sociala utveckling och hur eleven upplever och trivs i skolmiljön.

Det är inte möjligt att göra en uttömmande lista över de frågor som kan bli aktuella i det enskilda utvecklingssamtalet. Det är dock klart att de omdömen som lämnas inte får vara indelade i bedömningsnivåer liknande dem som tillämpas vid betygssättning.

Enligt inspektörernas bedömning har de omdömen som ges vid Södermalmskyrkans Kristna Skola karaktären av betyg. De ges inte heller i samband med utvecklingssamtal eller på begäran av en elevs vårdnadshavare. Inspektörerna vill också påtala vikten av att skolan beaktar de skrivningar som finns i läroplanen om individens frihet och integritet samt fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

För en fristående skola som har godkännande att sätta betyg skall de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet i detta avseende tillämpas. I dessa bestämmelser finns kravet att upprätta individuella utvecklingsplaner i samband med utvecklingssamtalens genomförande. Södermalmskyrkans Kristna Skola har utarbetat individuella utvecklingsplaner för alla elever. Enligt de lärare som inspektörerna kom i kontakt med är detta arbete i en process. Inspektörerna har granskat ett urval av individuella utvecklingsplaner som skolan upprättat. I de granskade dokumenten ligger betoning på vad den enskilde eleven liksom hemmet skall bidra med för att eleven skall nå uppsatta mål, men väldigt lite om vad skolans skall göra för att eleven skall utvecklas i riktning mot målen. Inspektörerna vill poängtera betydelsen av att Södermalmskyrkans Kristna Skola i de individuella utvecklingsplanerna tydliggör skolans insatser för att eleven skall utvecklas i riktning mot målen.

Ungefär tio av skolans lärare ingår i ett projekt som utbildningsförvaltningen i Stockholms kommun driver för att skapa en ökad likvärdighet i bedömningen av elevernas kunskapsutveckling. Enligt intervjuade lärare har detta medfört att bedömningsfrågor aktualiserats på ett helt annat sätt än tidigare och bidragit till en ökad bedömarkompetens på skolan.

Vid granskning av skolans lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna har inspektörerna i några ämnen funnit betygskriterier, bland annat i idrott och hälsa, som inte är förenliga med de nationella. Som exempel kan nämnas krav på att aktivt delta i minst 70 procent av lektionerna samt att kunna springa respektive simma vissa distanser på en angiven tid. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste säkerställa att skolans konkretisering av de nationella målen och kriterierna ligger i linje med vad de nationella bestämmelserna anger.

Vid Södermalmskyrkans Kristna Skola får eleverna, enligt både betygskatalogen och elevens betygsblankett, betyg i ”ämnet” kristendomskunskap. Kristendomskunskap ingår inte enligt den nationella timplanen som ”eget ämne”, men som en del av ämnet religionskunskap. Som framgått av ovan skall skolan följa bestämmelsen för det offentliga skolväsendet vid betygssättningen. Enligt 7 kap. 3 § grundskoleförordningen skall betyg sättas i grundskolans ämnen, vilket innebär att betyg inte kan sättas i ”kristendom”. Vid samtal med eleverna framkommer även att karaktärsomdömena, som nämnts tidigare i denna rapport, kan påverka betygen. Enligt både företrädare för huvudmannen och rektorn har detta aldrig varit avsikten. Detta gäller även vissa av de betygskriterier som skolan använder.

Tidigare i rapporten har framkommit skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov i matematik och elevernas slutbetyg. Då de nationella ämnesproven skall användas för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd vid betygssättningen vill inspektörerna påtala vikten av att skolan i det fortsatta arbetet analyserar resultaten på de nationella ämnesproven i förhållande till elevernas slutbetyg.

För de elever som saknar slutbetyg i något ämne skall ett skriftligt omdöme om elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Det skriftliga omdömet skall beskriva elevens studieutveckling, innehålla information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden och av omdömet kan också framgå de stödinsatser som vidtagits. Inspektörerna har granskat ett antal skriftliga omdömen och i dessa finns inga uppgifter om elevens kunskapsutveckling och inte heller någon information om vilka mål eleven har nått. Inspektörerna bedömer därför att skolan inte lever upp till författningarnas krav avseende skriftligt omdöme.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Södermalmskyrkans Kristna Skola har utarbetat ett utvärderingssystem som utgår från skolans vision och uppdrag. Till visionen finns övergripande mål och för dessa anges hur och när måluppfyllelsen skall stämmas av. Av utvärderingssystemet framgår även vem/vilka som har ansvar för analys samt hur resultaten av denna blir ett verktyg i skolans utveckling. Inspektörerna bedömer att skolan har ett väl utvecklat kvalitetssystem, men vill påpeka att det finns möjlighet att ytterligare förbättra detta genom att måluppfyllelsen i alla kursplanens ämnen tillförs den kvalitetssäkringsmodell som skolan tillämpar.

Utifrån visionen och skolans uppdrag tar skolan fram nyckelfaktorer för verksamhetsåret. Till dessa nyckelfaktorer utarbetas mål, som av skolan benämns SMART-mål⁵. Målen följs upp kvartalsvis för att sedan utvärderas i slutet av verksamhetsåret. Resultatet av utvärderingen presenteras i kvalitetsredovisning-

⁵ SMART betyder att målen skall vara specifika, mätbara, uppnåbara (eng. achievable), resursbaserade och tidsbaserade.

en och åtgärder för förbättring inför kommande verksamhetsår blir styrande för de nya SMART-målen.

Kvalitetsredovisningen ger en god bild av skolans måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen och innehåller såväl analys av resultaten som åtgärder för förbättring. Lärarna har bidragit med underlag till kvalitetsredovisningen och den har presenterats för föräldrarna i samband med ett föräldramöte samt vid skolrådets sammanträde. Däremot uppger de elever som inspektörerna talat med att de inte känner till kvalitetsredovisningen och rektorn uppger att han sammanställt densamma. Enligt förordningen om kvalitetsredovisning skall denna utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Förordningen om kvalitetsredovisning kräver att utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Dessutom skall föräldrar ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att skolan i detta avseende inte levt upp till förordningens krav.

Ledning och intern kommunikation

Huvudman för Södermalmskyrkans Kristna Skola är den ideella föreningen Södermalms Fria Församling. Föreningen bedriver utöver skolverksamhet bland annat även äldreomsorg. Utifrån skolans vision Kunskap, Trygghet och Karaktär har rektorn uppdraget att genomföra arbetet i enlighet med visionen. Länken mellan huvudmannen och skolan är de regelbundna skolledningsmötena, men även de terminsvis återkommande skolstyrelsemötena, då rektorn bland annat informerar huvudmannen om skolans resultat och pågående utvecklingsområden.

Rektorn tillträdde sin tjänst år 2000 och har en examen som musiklärare. Han genomgår en internationell rektorsutbildning som avslutas under 2007.

På skolnivå har verksamheten organiserats i arbetslag som leds av en arbetsledare. Dessa bildar tillsammans med rektorn och den administrativa chefen skolans arbetslagsledning. Enligt inspektörernas bedömning fungerar skolans ledning och interna kommunikation på ett bra sätt. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och bedriver ett målinriktat arbete.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att genomförandet av verksamheten vid Södermalmskyrkans Kristna Skola till stora delar är av god kvalitet. Inspektörerna vill särskilt lyfta fram skolans kvalitetssystem som ger goda förutsättningar för att kontinuerligt utveckla verksamheten. Den gemensamma visionen och styrningen i riktningen mot den bidrar till att alla i verksamheten arbetar mot samma mål. Kommunikationen mellan skolans ledning och den operativa verksamheten fungerar väl.

Skolans har ett fungerande system för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Enligt inspektörernas bedömning är det dock inte godtagbart att elever ibland får vänta på att stödinsatserna sätts in. Inspektörerna bedömer även att kvaliteten på åtgärdsprogrammen bör förbättras.

Bedömning och betygssättning liksom skolans lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna och betygskriterierna måste utvecklas så att de överensstämmer med de nationella. Att skolan sätter betyg i "ämnet" kristendom är inte förenligt med gällande bestämmelser.

Vidare bedömer inspektörerna att skolan inte lever upp till förordningarnas krav avseende skriftligt omdöme. Detta måste skolan åtgärda.

Skolans kvalitetsredovisning liksom likabehandlingsplanen har utarbetats utan elevers medverkan. Detta står i strid med gällande bestämmelser.

Enligt inspektörernas bedömning har de omdömen som ges vid Södermalmskyrkans Kristna Skola karaktären av betyg. Detta är inte förenligt med gällande bestämmelser.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som skall erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Enligt skollagen skall en fristående skola vara öppen för alla. Södermalmskyrkans Kristna Skola står öppen för alla. Följande turordningsprinciper tillämpas: syskonförtur, barn från Stockholms kommun (närhetsprincipen) och ansökningsdatum. När skolan ser att de kan ta emot en elev kallas föräldrarna till en intervju. Syftet med denna är att få en inblick i elevens kunskapsnivå, eventuella behov samt presentera skolan, dess koncept och inriktning.

Verksamheten i förskoleklassen omfattar tre timmars daglig verksamhet och skolan uppfyller därmed den i skollagen garanterade tiden om 525 timmar per år. Eleverna i grundskolan erbjuds 6 930 timmars undervisning.

Drygt hälften av skolans elever har ett annat modersmål än svenska. I de fall elev och föräldrar önskar modersmålsundervisning anordnas det vid skolan alternativt i samverkan med kommunen.

Några elever vid skolan följer kursplanen i svenska som andraspråk och får även betyg i ämnet.

Skolan erbjuder spanska, franska, tyska och engelska som språkval. I årskurs 5 får eleverna pröva på de olika språken för att sedan välja vilket av dem som de önskar som språkval i årskurs 6.

Personal

Vid Skolverkets senaste regelbundna inspektion av skolan anmodades huvudmannen till ansträngningar att söka utbildad personal. Omräknat till heltidstjänster har 73,3 procent av skolans lärare en utbildning för den undervisning de bedriver. Två lärare genomgår särskild lärarutbildning, SÄL. De lärare som saknar formell utbildning erbjuds tillfällig anställning. Annonsering sker på arbetsförmedlingen och i kristen press. För att arbeta som lärare på skolan ställs bl.a. kravet att läraren skall arbeta på sin andlighet. Rektorn uppger betydelsen

av att läraren har kompetens att göra de arbetsuppgifter som är förknippade med skolans inriktning som exempelvis att leda morgonbön. Inspektörerna bedömer att Södermalmskyrkans Kristna Skolas krav på att lärarna skall ha en personlig kristen tro försvårar möjligheten att rekrytera behörig personal till skolan, vilket också ökar risken för att kvaliteten i undervisningen inte håller tillräckligt hög nivå. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att huvudmannen är skyldig att följa 9 kap. 16 b § skollagen som anger att bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ om behörighet och anställningsvillkor för lärare, förskollärare och fritidspedagoger gäller också för fristående skolor som är godkända enligt 9 kap. 2 §. Inspektörerna vill även uppmana huvudmannen till ytterligare ansträngningar för att öka andelen personal med en utbildning för den verksamhet de i huvudsak skall bedriva.

Från lärarhåll har önskemål om kompetensutveckling inom det mångkulturella området framförts och i skolans kvalitetsredovisning framgår även andra insatser för att höja kompetensen inom olika områden.

Avgifter

Varje år erbjuds eleverna i årskurs 9 en studieresa under skoltid. Denna resa genomförs, enligt rektorn, endast om berörda elever och vårdnadshavare enhälligt tagit beslut om det. Resan finansieras då genom arbete som eleverna själva gör, genom stipendium från huvudmannen samt med egna medel. I samtal med föräldrar, elever, rektorn och företrädare för huvudmannen framkommer att föräldrarna kan få betala upp till flera tusen kronor för resan. Inspektörerna bedömer att de avgifter som Södermalmskyrkans Kristna Skola tillämpar inte är förenliga med skollagens krav på en avgiftsfri utbildning.

Stabilitet

Enligt skolans prognos kommer elevantalet att öka med elva elever till läsåret 2007/2008. Då skolans ambition är att ha cirka 24 elever per klass innebär den prognostiserade ökningen att skolan fortfarande har möjlighet att ta emot fler elever.

Huvudman för skolan är Ideella föreningen Södermalmskyrkan. Verksamheten omfattar sju områden, där skolan är en del. Skolans budget pekar på ett överskott för år 2006.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildning vid Södermalmskyrkans Kristna Skola till stora delar är goda. Inspektörerna vill dock uppmana huvudmannen till ytterligare ansträngningar för att öka andelen personal med en utbildning för den verksamhet de i huvudsak bedriver.

Det är inte godtagbart att skolans verksamhet inte är avgiftsfri.

Datum	Ort
2007-04-11	Stockholm

Gunnel Eriksson
Anna Bergstedt Nordqvist